

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 31/3

1 նոյեմբերի 2016թ.

Քննարկվեց Անահիտ Հակոբջանյանի ներկայացուցչի գանգատը ՀՀ ՖՆ 23.11.2015թ. թիվ 031580 որոշմամբ կիրառված արգելանքը վերացնելու և արգելանքը միայն ք.Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի, Ծիծեռնակաբերդի խճուղի 1/2 շենքի թիվ 302 103.03 քմ մակերեսով տարածքի նկատմամբ կիրառելու վերաբերյալ:

Անահիտ Հակոբջանյանի ներկայացուցչի գանգատում բերված փաստարկները.

27.06.2014թ-ին «Հյուսիս հարավ ճանապարհային միջանցք ներդրումային ծրագիր իրականացնող կազմակերպություն» ՊՈԱԿ-ի և Անահիտ Հակոբջանյանի միջև կնքվել է, հասարակական և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման պայմանագիր, որով Անահիտ Հակոբջանյանն օտարել է սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող Արագածոտնի մարզի Աղծք համայնքի Երևան-Գյումրի մայրուղի թիվ 1-ում գտնվող 1.7443 հա մակերեսով 02-008-0130-0026 կադաստրային ծածկագրով հողամասը և շինությունները: Գործարքի արժեքը պայմանագրի 1.7. կետի համաձայն կազմել է 128 374 728 դրամ: ՊՈԱԿ-ը պայմանագրի 1.7 կետով պարտավորվել է հատուցել պայմանագրի կնքման արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորությունները՝ հարկերը, տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները: Մինչդեռ, գործարքից առաջացող հարկային պարտավորությունները վերջինիս կողմից ժամանակին չեն կատարվել, որի արդյունքում վճարման ենթակա 5.391.954 դրամ գումարի վրա հարկային մարմնի կողմից հաշվարկվել է 1.269.805 դրամ տույժ:

Ստանալով հարկային մարմնի ծանուցումը՝ չկատարված հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ, Անահիտ Հակոբջանյանը դիմել է ՊՈԱԿ-ին պահանջելով պայմանագրի համաձայն վճարել հարկի մայր գումարը, ինչպես նաև ՊՈԱԿ-ի կողմից դրա ժամանակին չվճարման հետևանքով առաջացած տույժերը:

Արդյունքում ՊՈԱԿ-ը վճարել է հարկի մայր գումարը՝ այդպիսով ևս մեկ անգամ ընդունելով և վերահաստատելով, որ գործարքից առաջացող հարկային պարտավորությունների վճարման պարտականությունը կրել է ինքը: Սակայն հարկի մայր գումարի նկատմամբ հաշվարկված տույժերը ՊՈԱԿ-ի կողմից առ այսօր չեն փոխհատուցվում, ինչի պատճառով Անահիտ Հակոբջանյանը դիմել է Երևանի Կենտրոն և Նորք Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարան՝ 1.269.805 ՀՀ դրամ գումարի բռնագանձման պահանջով: Հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ քաղաքացիական գործ թիվ ԵԿԴ/1034/02/15 և դեռևս գտնվում է դատական քննության փուլում:

ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը 13.11.2015թ. դիմել է ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ Անահիտ Հակոբջանյանի՝ 1.294.100 ՀՀ դրամ տույժի գումարը բռնագանձելու պահանջով: Հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ և նույնպես դեռևս գտնվում է դատական քննության փուլում: Հետագայում ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի ձևավորման արդյունքում նշված վարչական գործով հայցվոր ՀՀ Ֆինանսների նախարարությունը փոխարինվել է իրավահաջորդով՝ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ով:

ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության աշխատակիցների կողմից 23.11.2015թ. կայացված թիվ 031580 որոշմամբ (այսուհետ՝ թիվ 031580 որոշում) 1 294 100 ՀՀ դրամի

չափով արգելանք է դրվել Անահիտ Հակոբջանյանի անշարժ գույքի, դրամարկղի, ՀՀ բոլոր առևտրային բանկերում առկա բանկային ողջ հաշիվների վրա:

Նշված որոշումը ևս վիճարկվում է ՀՀ վարչական դատարանում՝ թիվ ՎԴ/6900/05/15 վարչական գործի շրջանակներում, քանի որ այն հակասում է վարչարարության համաչափության սկզբունքին, և 1.294.100 ՀՀ դրամի վիճարկելի պարտավորության պատճառով անձի ողջ գույքի և դրամական միջոցների արգելադրումն իրավաչափ չէ:

Գանգատում բերված են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ և 8-րդ հոդվածների դրույթները:

Անահիտ Հակոբջանյանը պետության հանդեպ ունեցած պարտավորությունները կատարելուց չի հրաժարվում և չի խուսափում, սակայն այդ պարտավորություններն առաջացել են ՊՈԱԿ-ի դործողությանների (անգործության) հետևանքով և ՊՈԱԿ-ի կողմից վնասների հատուցումից հետո Անահիտ Հակոբջանյանը կվճարի նաև տույժերի և տուգանքների գումարը: Այս հանգամանքը հայտնի է նաև հարկային մարմնին, քանի որ արդեն շուրջ երկու տարի շարունակ հարկային մարմնին ներկայացվել է իրողությունը՝ խնդրելով գործել օրենքի շրջանակներում և միառժամանակ հետաձգել կամ տարաժամկետել պարտավորության կատարումը՝ մինչև Երևանի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում քննվող թիվ ԵԿԴ/1034/02/15 քաղաքացիական գործի քննության ավարտը: Մինչդեռ, հարկային մարմինը ոչ միայն ընդառաջ չգնաց խնդրանքին, այլև 23.11.2015թ. ին կայացված թիվ 031580 որոշմամբ 1.294.100 դրամի չափով արգելանք դրեց Անահիտ Հակոբջանյանին պատկանող ողջ գույքի և դրամական միջոցների վրա: Չնայած որոշման մեջ արգելանքի չափը 1.294.100 դրամ նշելուն՝ փաստացի կիրառվել են սեփականության իրավունքով պատկանող ողջ գույքի և դրամական միջոցների վրա:

01.09.2016թ. գանգատաբերը դիմել է ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ իրավաբանական վարչության պետին ներկայացնելով խնդիրը և խնդրելով արգելանքը պահպանել միայն Անահիտ Հակոբջանյանին սեփականության իրավունքով պատկանող Երևան քաղաքի Ծիծեռնակաբերդի խճուղի 1/2 շենք թիվ 302 103.03 քմ մակերեսով անշարժ գույքի վրա հաշվի առնելով, որ դրա արժեքը տասնյակ անգամներ գերազանցում է պարտավորության չափը՝ 1.294.100 դրամը: Դիմումին կից ներկայացվել են սեփականության իրավունքը հաստատող վկայականի պատճենը և ՀՀ ԿԱ ԱԳԿՊԿ միասնական տեղեկանքն այն մասին, որ գույքը գրավադրված կամ երրորդ անձանց իրավունքներով ծանրաբեռնված չէ:

Ի պատասխան 01.09.2016թ. գրության՝ 16.09.2016թ. թիվ 11-6/2884516 գրությամբ հարկային մարմնին ըստ էության մերժել է հայցվող գործողության կատարումը պատճառաբանելով, որ ՀՀ վարչական դատարանը թիվ ՎԴ/6280/05/15 վարչական գործով կայացված վճռով մերժել է արգելանք կիրառելու որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջը, վիճարկվող վարչական ակտը համարելով իրավաչափ: Մինչդեռ, հարկային մարմնի մերժման հիմքում դրված վճիռը չի հանդիսանում օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտ և ներկայումս բողոքարկվում է վերաքննության կարգով: Բացի այդ, նշված վարչական գործով քննության է ենթարկվում արգելանքի կիրառման նպատակահարմարությունն ու անհրաժեշտությունը, ոչ թե արգելանքը փաստացի ամբողջ գույքի և դրամական միջոցների վրա կիրառելու հանգամանքը: Հարկային մարմինը չի անդրադարձել Անահիտ Հակոբջանյանի կողմից ներկայացված բուն խնդրանքին՝ արգելանքը պահպանել էապես ավելի արժեքավոր գույքի վրա, այլ ոչ թե վերացնել արգելանքն ընդհանրապես:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածից հետևում է, որ անձի կողմից վարչական մարմին փաստական

հանգամանքների վերաբերյալ ներկայացված տվյալները, տեղեկությունները համարվում են հավաստի բոլոր դեպքերում, քանի դեռ վարչական մարմինն այլ բան չի ապացուցում: Օրենսդիրը միաժամանակ ամրագրել է, որ անձանցից վարչական մարմինը չի կարող պահանջել ներկայագնելու տեղեկությունները, փաստաթղթերը հավաստող լրացուցիչ տեղեկություններ, եթե դրանք սահմանված չեն օրենքով: Ընդ որում, վարչական մարմնի կողմից անձանց կողմից ներկայացված տեղեկությունների, փաստաթղթերի, լրացուցիչ այլ տեղեկությունների հիմնավորվածության վերաբերյալ կասկածներ առաջանալու դեպքում վարչական մարմինն ինքը պետք է իր հաշվին ձեռնարկի միջոցներ հակառակն ապացուցելու համար: Այսինքն, եթե հարկային մարմինն արժանահավատ չի համարել Անահիտ Հակոբջանյանի այն պնդումը, որ իրեն պատկանող վերը նշված անշարժ գույքն առավել արժեքավոր է, քան իր պարտավորության չափը, ապա պարտավոր էր ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ՝ հակառակն ապացուցելու ուղղությամբ:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի 1-ին մասից հետևում է, որ սույն դեպքում հարկային մարմինը պարտավոր էր նշանակել փորձաքննություն և պարզել որպես արգելադրման օբյեկտ առաջարկվող գույքի արժեքը, մինչդեռ դա չի կատարվել:

Մինևույն ժամանակ, հարկային մարմնի կողմից առաջ է քաշվել նոր նախապայման՝ կնքել գրավի պայմանագիր, ինչը կատարելու դեպքում Անահիտ Հակոբջանյանը պետք է վճարի չկատարված պարտավորության 20 տոկոսը: Առաջ քաշված նոր պայմանը ամրապնդեց արդեն իսկ ձևավորված անվստահությունը և հանգեցրեց նոր առաջարկի մերժման, քանի որ հարկային մարմնի գործողությունները կրում են ակնհայտ ոչ իրավաչափ բնույթ՝ հակասելով որոշմամբ ամրագրված 1.294.100 ՀՀ դրամի չափով արտահայտությանը:

Տվյալ դեպքում վարչական մարմնի թիվ 031580 որոշմամբ արգելանք է դրվել ոչ թե 1.294.100 դրամի չափով, այլ՝ արգելանքը փաստացի կիրառվել է Անահիտ Հակոբջանյանի ողջ անշարժ գույքի և դրամական միջոցների վրա: Արդյունքում, նրան պատկանող ողջ գույքն ու դրամական միջոցներն արգելադրված լինելու պայմաններում նա փաստացի զրկվել է քաղաքացիաիրավական որևէ հարաբերության մասնակցելու, գույք օտարելու, եկամուտ ստանալու հնարավորությունից:

Վերոգրյալի հիման վրա գանգատաբերը խնդրում է վերացնել թիվ 031580 որոշմամբ կիրառված արգելանքի միջոցները և արգելանք կիրառել միայն Անահիտ Հակոբջանյանին սեփականության իրավունքով պատկանող Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի Ծիծեռնակաբերդի խճուղի 1/2 շենքի թիվ 302 103.03քմ մակերեսով տարածքի վրա, որի շուկայական արժեքն ավելին է, քան 1.294.100 ՀՀ դրամը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության.

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ «Հյուսիս հարավ ճանապարհային միջանցք ներդրումային ծրագիր իրականացնող կազմակերպություն» ՊՈԱԿ-ի և Անահիտ Հակոբջանյանի միջև 27.06.2014թ. կնքվել է հասարակության և պետության կարիքների համար սեփականության օտարման պայմանագիր, որով Անահիտ Հակոբջանյանն օտարել է սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող Արագածոտնի մարզի Աղծք համայնքի Երևան-Գյումրի մայրուղի թիվ 1 հասցեում գտնվող 1.7443 հա մակերեսով 02-008-0130-0026 կադաստրային ծածկագրով հողամասը և շինությունները: Գործարքի

արժեքը պայմանագրի 1.7 կետի համաձայն կազմել է 128.374.728 ՀՀ դրամ, որը ներառել է նաև վճարման ենթակա հարկերը, տուրքերը և պարտադիր այլ վճարները:

Անահիտ Հակոբջանյանի կողմից 16.12.2014թ. ՀՀ ՖՆ Աշտարակի ՏՀՏ է ներկայացվել 2014թ. 3-րդ եռամսյակի ֆիզիկական անձի իրականացրած գործարքների մասով ավելացված արժեքի հարկի հաշվարկ՝ ՀՀ պետական բյուջե վճարման ենթակա 5.391.954 ՀՀ դրամ գումարի պարտավորությամբ: Պարտավորությունը ՀՀ պետական բյուջե է վճարվել 19.12.2014թ.-ին, այն դեպքում, երբ պետք է վճարվեր մինչև 20.10.2014թ.: Արդյունքում «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկվել է տույժ՝ 458.276 ՀՀ դրամ գումարի չափով, ինչպես նաև նույն օրենքի 24-րդ հոդվածի համաձայն տուգանք՝ 808.793 ՀՀ դրամ գումարի չափով: Անահիտ Հակոբջանյանի հարկային պարտավորության ընդհանուր գումարը կազմել է 1.294.069 ՀՀ դրամ:

Ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1-րդ հոդվածի դրույթներով, ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի կողմից 23.10.2015թ. կայացվել է հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված հարկային պարտավորությունների գծով վճարման ենթակա 1.294.069 ՀՀ դրամ գումարը գանձելու մասին թիվ 0606/01 որոշումը, որն ուժի մեջ է մտել 30.10.2015թ.-ին:

Այնուհետև, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1-րդ և 30.2-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 1-ին բաժնի աշխատակիցների կողմից, հիմք ընդունելով ՀՀ ֆինանսների նախարարի 19.11.2015թ. թիվ ԱՀ 031580 հանձնարարագիրը և թիվ 0606/01 վարչական վարույթի նյութերի ուսումնասիրության արդյունքները, 23.11.2015թ. կայացվել է թիվ 031580 որոշումը, որով արգելանք է դրվել Անահիտ Հակոբջանյանին պատկանող անշարժ, շարժական գույքի, դրամարկղի, ՀՀ առևտրային բանկերում առկա բոլոր բանկային հաշիվների վրա՝ 1.294.069 ՀՀ դրամ գումարի չափով:

Անահիտ Հակոբջանյանի ներկայացուցչի կողմից 10.12.2015թ.-ին հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության՝ «23.11.2015թ. Հարկ վճարողի գույքի (այդ թվում՝ դրամական միջոցների և բանկային հաշիվների) վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ թիվ 031580 որոշումը վերացնելու (անվավեր ճանաչելու)» պահանջի մասին: ՀՀ վարչական դատարանի 09.06.2016թ. թիվ ՎԴ/6900/05/15 վճռով հայցադիմումը մերժվել է: Նշված վճռի դեմ ներկայացվել է վերաքննիչ բողոք:

Հարկ է նշել, որ «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1-րդ հոդվածի համաձայն՝ հարկային պարտավորությունների գծով գումարների վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում հարկային մարմինը կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը որոշում է կայացնում հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված գումարը գանձելու վերաբերյալ և այդ մասին պատշաճ ծանուցում վերջինիս: Մինչև գումարի գանձման վերաբերյալ որոշման անբողոքարկելի դառնալը պարտավոր անձի գույքի վրա կարող է արգելանք դրվել կամ սահմանափակում կիրառվել:

Քննարկվող դեպքում Անահիտ Հակոբջանյանի կողմից հարկային պարտավորությունների գծով գումարների վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու համար 23.10.2015թ. կայացվել է հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված հարկային պարտավորությունների գծով վճարման ենթակա 1.294.069 ՀՀ դրամ գումարը գանձելու մասին թիվ 0606/01 որոշումը:

Իր հերթին, համաձայն «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2-րդ հոդվածի՝ գույքի արգելանքը հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով հարկ վճարողի գույքային

իրավունքների սահմանափակման միջոցով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող գործողություն է: Արգելադրումն իրականացվում է բանկային հաշիվներին առկա դրամական միջոցների արգելադրման, ինչպես նաև գույքի տնօրինման, տիրապետման կամ օգտագործման իրավունքի սահմանափակման միջոցով՝ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորությունների չափով:

Տվյալ դեպքում ղեկավարվելով վերոգրյալ իրավանորմի դրույթներով գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 23.11.2015թ. թիվ 031580 որոշմամբ արգելանք է դրվել Անահիտ Հակոբջանյանի բանկային հաշիվների, ինչպես նաև նրան պատկանող գույքի նկատմամբ՝ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորության չափով:

Ինչ վերաբերվում է գանգատով բերված պահանջին, այն է՝ վերացնել 23.11.2015թ. թիվ 031580 որոշմամբ կիրառված արգելանքի միջոցները և արգելանք կիրառել միայն Անահիտ Հակոբջանյանին սեփականության իրավունքով պատկանող Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի Ծիծեռնակաբերդի խճուղի 1/2 շենքի թիվ 302 103.03քմ մակերեսով տարածքի վրա, ապա այդ կապակցությամբ հարկ է նշել, որ ՀՀ օրենսդրությամբ նման ընթացակարգ նախատեսված չէ:

Միևնույն ժամանակ Հանձնաժողովը հարկ է համարում նշել, որ համաձայն «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2-րդ հոդվածի՝ որպես հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորությունների կատարման ապահովման միջոց՝ հարկային մարմնի և հարկ վճարողի միջև կարող է կնքվել գրավի պայմանագիր:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով Հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Անահիտ Հակոբջանյանի ներկայացուցչի գանգատը մերժել, միևնույն ժամանակ առաջարկել վերջինիս ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկային մարմնի հետ կնքել գրավի պայմանագիր:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողով կամ ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ

